

центральных органів виконавчої влади, є правонаступниками органів, які реорганізуються.

Таким чином, державне управління в сфері освіти в Україні здійснювали міністерства: Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; центральні органи виконавчої влади: Державна служба інтелектуальної власності України, Державна служба молоді та спорту України, Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України, Державне агентство з питань науки, інновацій та інформації України.

3. Указом Президента України від 24 грудня 2012 р. № 726/2012 «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» було визначено такі центральні органи виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України, зокрема: через Міністра освіти і науки, молоді та спорту України: Державна служба інтелектуальної власності України, Державна служба молоді та спорту України, Державне агентство з питань науки, інновацій та інформації України, Державна інспекція навчальних закладів України.

Указом Президента України від 28 лютого 2013 р. № 96/2013 було утворено Міністерство освіти і науки України та Міністерство молоді та спорту України, реорганізувавши Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України та Державну службу молоді та спорту України.

Процеси подальшого проведення адміністративної реформи щодо перебудови центральних органів виконавчої влади в сфері освіти вимагають, зокрема, спрощення системи державного управління цією сферою, ліквідацію її неефективних ланок, запровадження уніфікованих структур апаратів центральних органів виконавчої влади. Першочерговими мають стати заходи із забезпечення законодавчого врегулювання питань правового статусу центральних органів виконавчої влади в сфері освіти, прийняття нових положень про міністерство та інші органи виконавчої влади, про державний контроль у сфері діяльності органів виконавчої влади та їхніх посадових осіб тощо.

### **Мішина Н. В.**

*Національний університет «Одеська юридична академія», професор кафедри конституційного права, доктор юридичних наук, професор*

## **«КОДЕКС ЗЕБРИ» ЯК МОДЕЛЬНА СХЕМА ІНКОРПОРАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ПРАВ ЛЮДИНИ**

Часто гармонізація національного законодавства у сфері прав людини з європейськими стандартами утруднюється внаслідок того, що охопити ці стандарти досить важко. Метою доповіді є висунення пропозицій щодо модельної схеми інкорпоративної обробки нормативного матеріалу,

який міститься в джерелах, що встановлюють європейські стандарти прав людини.

Досліджуючи універсальні стандарти прав людини та деякі питання їхньої реалізації у республіці Білорусь, Л. Уляшина звернула увагу на необхідність їхньої систематизації, та вперше в російсько- та україномовній науковій літературі ввела в обіг термін «кодекс зебри». Вона погоджується з думкою більшості вчених про те, що міжнародні стандарти прав людини включають до себе як загальнообов'язкові норми, так і норми, що відносяться до м'якого права, та наголошує, що у сукупності ці норми «утворюють так званий «кодекс зебри» – єдиний стандарт-комбінацію» (Уляшина Л. Универсальные стандарты прав человека и некоторые вопросы их реализации в Республике Беларусь / Л. Уляшина // Вестник прав человека. – 2010, с.8.)

Фактично, «кодекс зебри» уявляє собою модельну схему використання такого способу систематизації, як інкорпорація. Р. Л. Анахасян визначив інкорпорацію законодавства як таке, що здійснюється поза правотворчим процесом, та пов'язане тільки з зовнішньою обробкою упорядкування законодавства, в рамках якого контрольні тексти нормативно-правових актів визначеного рівня об'єднуються повністю чи частково у різного роду збірники у хронологічному, системно-предметному порядку без зміни їх змісту (Анахасян Р. Л. Проблемы инкорпорации нормативно-правовых актов России: дис. ... кандидата юрид. наук: 12. 00. 01 / Анахасян Роберт Левикович. – Сочи, 2009. – 208 с.).

Систематизація нормативно-правового масиву може проводитися з використанням трьох способів: інкорпорації, кодифікації та консолідації. Основні відмінності між цими способами демонструє Табл. 1. На нашу думку, на сучасному етапі інкорпорація як спосіб систематизації європейських стандартів у сфері прав людини є найбільш оптимальним.

Таблица 1.

**Способи систематизації нормативно-правового масиву**

	<b>Інкорпорація</b>	<b>Кодифікація</b>	<b>Консолідація</b>
Використовується суб'єктом правотворчості	Ні	Так	Так
Тексти джерел права змінюються	Ні	Так	Ні

А. І. Соболевська пропонує вести мову не про «систематизацію законодавства», а про «систематизацію норм законодавства» (Соболевская А. И. Систематизация законодательства в современной России : теоретико-правовой аспект : автореф. дис. на соискание ученой степени кандидата юрид. наук: спец. 12. 00. 01 «Теория и история права и государства; история правовых учений» / А. И. Соболевская. – М., 2008. – 18 с.).

На нашу думку, однак, ця пропозиція є вірною стосовно таких способів систематизації, як кодифікація та консолідація – з огляду на те, які органи їх поводять (див. Табл. 1). Стосовно ж інкорпорації, більш точним уявляється словосполучення «інкорпорація законодавства», «інкорпорація європейських стандартів прав людини» тощо.

Дуже вдалою уявляється модельна схема інкорпорації під назвою «кодекс зебри», запропонована Л. Уляшиною (Табл. 2). У модельній схемі використовується інкорпорація за предметною ознакою (колонка перша – «право, що захищається»). Водночас документи угруповуються з урахуванням їх юридичної сили та обов'язковості.

Таблиця 2. Модельна схема інкорпорації європейських стандартів прав людини «кодекс зебри», автор – Л. Уляшина. (Ознайомлення з «кодексом зебри» проводилось автором в межах проекту «Дистанційний курс по правам людини для адвокатів та юристів» мережі Домів прав людини Азербайджану, Білорусі, Молдови, Росії та України (2012-2013), курсу «Імплементация міжнародних стандартів в області прав людини», автором якого є Л. Уляшина ([humanrightshouse.org](http://humanrightshouse.org)).

Право, що захищається	Джерела «твердого права»	Джерела «м'якого права»	Судові рішення
...	...	...	...

Зазначимо, що так як «кодекс зебри» пропонується як модельна схема інкорпорації європейських стандартів прав людини, заповнена таблиця (Табл. 2) має супроводжуватися наведенням текстів включених до неї документів.

Думається, що таку модельну схему інкорпорації європейських стандартів прав людини, як «кодекс зебри», доцільно використовувати:

– у науково-педагогічній роботі – для формулювання на доктринальному рівні нормотворчих пропозицій та розробки теорій, концепцій про права людини, їхню реалізацію, захист; у навчальному процесі – для більш глибокого ознайомлення майбутніх юристів з європейськими стандартами прав людини та з можливостями захисту порушених прав на європейському рівні;

– у практичній роботі – юристам-правозахисникам стане у нагоді більш глибоке ознайомлення з нюансами нормативно-правової регламентації порушеного права на європейському рівні, особливо коли скарга про порушення права може бути подана до Європейського Суду з прав людини; а авторам текстів законів та інших актів, що стосуються прав людини в Україні, доцільно використовувати «кодекс зебри», який у стислій формі надає необхідну інформацію про наявні стандарти та ступінь їх обов'язковості, для узгодження відповідних актів з європейськими стандартами прав людини.